

Ar pašcieņu un mīlestību IZZINĀTA PASAULE

✂ Mārīte Raks-Lasmane, "Talsu Vēstis"

Mēbeļu galdniecības un kokgriešanas meistars, skolotājs, Latvijā pirmā privātā mazbānīša izveidotājs Igurds Baņķis strādā pie savas pirmās personalizētas ierīkošanas. Meistara zīmējumus, un ne tikai tos, 2. un 3. maijā varēs aplūkot Krišjāņa Valdemāra namā Talsu novadā, Valdemārpilī.

Krišjāņa Valdemāra namā, kura sienas glabā jaunības enerģiju, amatniecības riku klaboņu un māksliniecisku meklējumu garu, tuvojas zīmīgs un emocionāls brīdis. Igurds Baņķis, cilvēks, kurš savu dzīvi veltījis ne tikai mākslai, bet arī jaunu cilvēku izglītošanai un izaugsmei, gatavojas, kā viņš pats saka, savam "mazajam atvadam" – izstādei, kas apkopo ne tikai viņa zīmējumus, bet visu viņa darbīgo mūžu. I. Baņķis ir Latvijas Amatniecības kameras meistardarbnīcas "Zelīji" (atrodas Krišjāņa Valdemāra namā) dibinātājs, kur vairākus gadus noritēja jauniešu apmācība mēbeļu galdniecībā, būvgaldniecībā, kokgriešanā un koktēlniecībā. Igurda meistardarbi rotā mājas, baznīcas, skolas Latvijā un ārvalstīs.

MAZĀS ATVADAS

Pēdējos gadus Krišjāņa Valdemāra ēka stāv klusa, bet šis stāsts nav par skumjām, bet gan par cieņu pret paveikto, par drosmi dzīvot tagadnē un par mīlestību, kas ieliekta katrā koka griezumā un zīmuļa vilcienā. "Es piedzīvoju, lai izzinātu pasauli mīlestībā un pašcieņā," šie vārdi, ko meistars uzsver mūsu sarunā, kļūst par viņa biogrāfiskās grāmatas nosaukumu. Kamēr dēls Kristaps mudina tēvu dokumentēt viņa neparasto dzīves gājumu, pats Igurds ar apskaužamu sirdsmieru gatavojas atvērt savas "tautas universitātes" durvis pēdējo reizi, jo namu plānots pārdot. "Apritējuši jau desmit gadi, kopš šajā namā vairs nav darbnīcas jauniešiem. Biju gatavs šo ēku uzdāvināt pašvaldībai, bet viņi atteicās," pauž Igurds.

Viņš kopā ar dēlu Kristapu ir nolēmuši sarīkot simboliskas atvadas – vērienīgu izstādi, kurā būs apskatāmi ne tikai aptuveni 50 meistara zīmējumi, bet varēs aplūkot arī vairākus desmitus Talsu novadam nozīmīgu mākslinieku gleznas no Baņķu dzimtas kolekcijas: Andreja Šulca, Kārļa Sūniņa, Žaņa Sūniņa, Arņa Zupiņa u.c. darbus, kas nav izstādīti nekur citur. Lepnums – Žaņa Sūniņa "Siena laiks" un eļļas glezna "Talsu skats", Andreja Šulca zīmētais Krišjāņa Valdemāra portrets un Rolanda Krišjāņa gleznotā "Lubezeres muiža". Īpašums tagad pieder Baņķu dzimtai, un tur muižas laikos par dārzkopjiem un zirgkopjiem strādājuši ģimenes senči. Pasākuma laikā būs apskatāmi un iegādājami arī Baņķu ģimenes plašās gleznu kolekcijas akvareļi un eļļas darbi – ar dabas skatiem, ziediem u.c.

"Uzlikt uz papīra to, kas ir manā galvā, nav viegli. Atskatoties atpakaļ, saprotu, ka esmu pareizi, labi un skaisti nodzīvojis savu dzīvi," pauž meistars.

I. Baņķis uzsver, ka izstāde ir mērķtiecīgs solis, lai godam noslēgtu vienu dzīves posmu un nodotu uzkrātās zināšanas tālāk. Izstāde būs izkārtota pa telpām, un katrai no tām būs savs stāsts. Ģimene ir apkopojusi neskaitāmas publikācijas no avīzēm un žurnāliem par meistara dzīves gājumu, darbiem un notikumiem, ar ko varēs iepazīties pasākuma dienā. Būs fotogrāfijas un atmiņas par bijušajiem audzēkņiem. Tāpat būs izvietoti pateicības un mākslas priekšmeti, kas sakrāti gadu gaitā.

ZĪMULIS – IKDIENAS PASTĀVĪGAIS PAVADONIS

Pēc armijas un neveiksmes iestājeksāmenos sporta institūtā I. Baņķis 22 gadu vecumā pievērsās zīmēšanai. Kopš tā laika zīmulis bijis viņa pastāvīgais pavadonis, pat ja zīmēšanu viņš sauc tikai par hobiiju. Mākslinieka darbos dominē Kurzemes ainavas, piemēram, Kuldīga, Tukums, Talsi, Dundaga, Valdemārpils u.c. Viņš zīmē dabā, sēžot un vērojot, tverot mirkļa burvību, ko pats dēvē par sava veida meditāciju.

Tomēr Igurda lielākais darbs nav ne glezna, ne mēbele, bet gan 250 jaunieši, kurus viņš ir izaudzinājis par zēļiem. Viņš sevi nesauc par skolotāju šī vārda akadēmiskajā izpratnē, bet gan par meistaruru. Viņa pedagoģijas pamatā ir četras stadijas: iemācīties klusumu, klausīties, atcerēties un tikai tad – praktiski darīt. Šis iemaņas, viņaprāt, veido cilvēka pašcieņu, kas ir visdārgākā dāvana, ko pedagogs var sniegt.

Pašcieņas jēdziens caurstrāvo visu sarunu ar meistaruru. Viņš citē Eduardu Liecalkalniņu, uzsverot, ka izglītota persona ir tā, kuras prāts ir slīpēts un kura spēj kontrolēt

EDGARA LĀČA FOTO

Igurds Baņķis pie audzēkņu diplomdarba – kamīna apdares kokgriezumā.

sevi. "Pašcieņas galvenais uzdevums ir mācīties, darīt lietas, kas ir labas un pareizas," Igurds skaidro. Tieši šī iekšējā disciplīna un atbildība pret savu darbu ir tas, ko viņš mēģinājis iemācīt saviem puisiem, mācekļiem, vadot viņus cauri diplomdarbu izstrādes procesam, kurā katra detaļa bija jāsaprot un jāizdzīvo pašam.

MIERS UN PIENĒMŠANA

Igurds Baņķis aprīļa vidū sagaidīja savu 73. dzimšanas dienu ar mieru sirdi. Viņš joprojām strādā savā saimniecībā, joprojām izglītojas caur dzīves pieredzi un joprojām zīmē, bet pāri visam ir miers un pieņemšana. Viņa dēls Kristaps palīdz sakārtot tēva dzīves piezīmes grāmatai. Tā nebūs tikai faktu hronika, bet gan filozofisks vēstījums par to, kā nodzīvot skaistu un darbīgu mūžu, saglabājot saskaņu ar sevi. "Uzlikt uz papīra to, kas ir manā galvā, nav viegli. Atskatoties atpakaļ, saprotu, ka esmu pareizi, labi un skaisti nodzīvojis savu dzīvi," pauž Igurds.

Izstāde Valdemārpilī 2. un 3. maijā solās būt kas vairāk par mākslas pasākumu. Tas būs atvērts nams, kurā katrs apmeklētājs varēs sajūst īpašu gaisotni, ko Igurds radījis gadu desmitiem. Būs iespēja iegūt meistara autogrāfu un dzirdēt viņa stāstījumu par sevi un izstādi un, kā vienmēr, par lieliskajiem radošajiem plāniem. Tāpat būs iespēja atbalstīt grāmatas izdošanu, apmeklēt retro mākslas tirdziņu un, iespējams, iegādāties kādu no mēbeļiem, ko meistars velas nodot tālāk.

Viņa acis nav uztraukuma par gaidāmo izstādi vai nama pārdošanu, tikai gaiša gatavība dalīties. Viņš ir atvērts visiem, un ikviens, kurš ienāk viņa sētā Ārlavas pagasta "Kauliņos", paņem līdzīti tieši to, kas viņam tajā brīdī ir vajadzīgs. Joprojām ik gadu iespēju izbraukt ar mazbānīti izmantot aptuveni 1000 apmeklētāju. Iespējams, tieši tajā slēpjas meistara patiesā māksla – nevis zīmējumus un kokgriezumus, bet gan tajā, kā viņš māca mums skatīties uz pasauli un sevi tajā. ■

LELLE – vairāk nekā rotaļlieta

✎ Ligita Kupčus-Apēna, "Kurzemes Vārds"

“Lieliska!” izstādi raksturoja pensionētā skolotāja Egita Kalnīte, aplūkojot Tamāras Čudnovskas leļļu kolekciju Liepājas 17.–19. gs. interjera muzejā. Kundze pati ir aizrāvusies ar leļļu kolekcionešanu, tādēļ eksponātus aplūkoja ar lielu interesi, vienlaikus vērtējot, vai kaut kas no tā ir arī mājās pašai. T. Čudnovska savu krājumu Liepājā izrāda pirmo reizi.

SARGĀ NO ĀRĒJĀS VIDES

Izstāde “No bērniības līdz buduāram: lelles sievietes pasaulē” Liepājas 17.–19. gs. interjera muzejā “Hoiijeres kundzes viesu nams” apskatāma 2. stāvā Stenderu konditorejas telpās. Šeit ir aplūkojamas gan vēsturiskās porcelāna rotaļu lelles, gan buduāra lelles, gan izsmalcinātas porcelāna puslelles no 19. gadsimta beigām līdz 20. gadsimta pirmajai trešdaļai. Tā ir tikai viena trešdaļa no T. Čudnovskas plašās kolekcijas.

Muzejā telpa ir iekārtota ar īpašu rūpību, domājot par leļļu saglabāšanu. Logiem priekšā izvietoti aizkari, lai ierobežotu gaismas ietekmi. Tā varot kaitēt materiāliem un krāsām, skaidroja muzeja pārstāvji. Tāpat tiek uzturēta stabila temperatūra, lai lelles neciestu no vides svārstībām. Šāda pieeja izvēlēta ar mērķi saglabāt eksponātus pēc iespējas labākā stāvoklī. Lai tās kolekcionārei tikpat kvalitatīvas, kā saņemtas, varētu arī atdot atpakaļ.

Izstāžu rīkošana T. Čudnovskai nav sveša. Gadu gaitā tapušas gan autorleļļu, gan tematiskas ekspozīcijas. Tomēr Liepājā līdz šim viņai nav bijis izstāžu. “Aicinājums no muzeja bija patīkams pārsteigums,” izstādes atkāšanās viņa atzinās.

Māksliniece daudzus gadus ir strādājusi Bauskas muzejā, piedaloties ekspozīciju veidošanā. Parāli darbam muzejā viņa nodarbojusies ar leļļu restaurāciju un izveidojusi plašu seno rotaļlietu kolekciju, kas šobrīd apskatāma muzeja pastāvīgajā ekspozīcijā.

NEBIJA DOMĀTAS BĒRNU ROTAĻĀM

Izstādē Liepājā izvēlēts parādīt dažādos leļļu attīstības vēstures posmus. Kolekcionāre atklāšanā sniedza nelielu ieskatu leļļu vēsturē, un daudz kas no viņas stāstītā klausītājiem bija jaunums. Tamāra sacīja, ka agrāk lelles nemaz nebija paredzētas bērnu rotaļām. Iepazīstot leļļu vēsturi, redzams, ka tikai 19. gadsimtā tās pakāpeniski kļuva pieejamākas bērniem. Līdz tam turīgajās ģimenēs bija sastopamas atsevišķas, nereti individuāli darinātas lelles. Savukārt mazāk turīgi cilvēki gadatirgos iegādājās no māla, koka un citiem materiāliem veidotas rotaļlietas – kā šodien teiktu, tautas darinājumus.

Būtiskas pārmaiņas notikušas 19. gadsimta otrajā pusē, kad Francijā un vēlāk arī Vācijā sāka veidot ražotnes, kur lielā apjomā izgatavoja rotaļlietas un lelles bērniem. Tomēr tās joprojām bija dārgas, jo tika darinātas no kvalitatīviem materiāliem, tādēļ lielākoties pieejamas tikai turīgām ģimenēm. Citi bērni tās varēja vien aplūkot veikalā skatlogos.

Lai gan mūsdienās bieži uzskatīts, ka leļļu ražošanā dominēja Vācija, T. Čudnovska pastāstīja, ka pirmie izsmalcināto leļļu darinātāji bija tieši francūži. Francijā gan darbojās nelielas darbnīcas, kamēr vācieši šo jomu attīstīja rūpnieciskā mērogā, izveidojot lielas ražotnes un līdz 20. gadsimta sākumam izkonkurējot franču uzņēmumus.

Izstādē skatāmas lelles no dažādām valstīm – Vācijas, Francijas un arī cariskās Krievijas. Viena no retākajām kolekcijas vienībām nāk no Krievijas ražotnes, kas savulaik atradusies Polijas teritorijā.

“SLIMĀS LELLES SADAKTERĒ”

Kolekcionāre sacīja, ka daudzas lelles viņas rokās nonākot bojātas. “Bieži vien tās ir bez rokas, kājas vai kā citādi cietušas. Tad no tā, kas palicis, meģinu atjaunot. Sasista, netīra lellīte izskatās ļoti bēdīgi. Viņa, manā uztverē, ir slima. Vienīgā starpība, ka viņu tomēr var izārstēt. Ar cilvēkiem iet daudz sarežģītāk, bet lelles var ārstēt,” viņa salīdzināja.

T. Čudnovska sākusi kā autorleļļu māksliniece, un sākumā viņas rīcībā bijušas vien dažas ģimenes saglabājušās lelles. Tās mantotas no mātes, kura, strādājot muzejā, bija saglabājusi savas bērniības lelles. Tieši šīs bija pirmās veco laiku lelles, ko Tamāra ieraudzīja 90. gados. “Laikam tās arī ietekmēja stilu, kurā strādāju

Visas izstādē redzamās lelles ir restaurētas. Gandrīz visus tērpus māksliniece Tamāra Čudnovska ir darinājusi no seniem audumiem. Katrs tērps ir rūpīga attiecīgā laikmeta silueta un dekoratīvo tradīciju rekonstrukcija.

“Pilnīgi atkal gribas paspēlēties!” skatoties uz lellēm ekspozīcijā, smaidot sprieda izstādes apmeklētājas. Redzētais atsauc atmiņas un izjūtas no bērniības.

“Parosas” porcelāna lelle. Tās nosaukums cēlies no grieķu salas Parosas, kurā ieguva pasaulē skaistāko balto marmoru. Pateicoties baltā porcelāna leļļu līdzībai ar šo materiālu, tās sauc par “Parosas” (“Parianas”) lellēm.

kā autorleļļu māksliniece,” sprieda kolekcionāre.

Pēc autorleļļu izstādēm cilvēki sākuši nest arī savas ģimenes relikvijas. “No vecmāmiņām, mammām – to, kas saglabājies. Piemēram, viens kungs izņēma no kabatas porcelāna gabaliņus – galviņu, rociņas – un teica: “Tas ir viss, kas palicis no manas vecmāmiņas lelles. Es gribētu, lai jums viņa nodērtu.”” T. Čudnovska atzīmēja, ka konkrētais piemērs ir atrodams arī ekspozīcijā, bet, visticamāk, “nesapratisiet, kura tā bija”. Jo nepavisam vairs neizskatās tā, kā bija. Tagad tā ir pusfigūra ar skaistu, greznu cepuri.

Tieši šādi soli pa solim T. Čudnovska izveidojusi antikvāro leļļu kolekciju. Līdz ar lellēm cilvēki nodevuši arī dažādus seno laiku audumus. “Viņiem tie bija saglabājušies mājās, un viņi atdeva, cerot, ka nodēres. Un patiešām nodērēja,” priedējās māksliniece. Tā arī radusies ideja jeb īpaša ekspozīcijas daļa, kurā apvienotas lelles un vēsturiskie audumi. “Jūs redzēsiet skapī leļļu pusfigūras, un tām bijusi arī kāda funkcija. Tās izmantoja sadzīvē dažādos veidos – kā tējkannu un kafijas kanniņu lelles, kā adatu spilventiņus vai nelielas kārbīņas rotaslietām.”

Izstāde būs apskatāma līdz augustam. Un tā vienlaikus atklāj stāstu par priekšmetu dzīvi laikā un cilvēku attiecībām ar tiem – lellī kā rotaļlietu, dizaina objektu un kultūras liecību.■

EGONA ŽIVERTA FOTO

Buduāra lelles nebija domātas bērniem, ar ko spēlēties, – tās kļuva par interjera priekšmetiem dāmu buduāros. Lellēm veidoja parūkas arī no dabīgajiem matiem. Ķermeņi pildīti ar vati vai zāģu skaidām. 20. gs. 20. gados Amerikā pēc ceļojumiem uz Eiropu šīs lelles kļuva ļoti populāras kinozvaigžņu un citu augstākās sabiedrības pārstāvju vidū.

INTERESANTI FAKTI

- Porcelāna lietu ražošana Eiropā veidojās 18. gs. sākumā, bet pirmās porcelāna leļļu galviņas izgatavoja tikai 100 gadus vēlāk.
- Francija un Vācija bija pirmās valstis, kuras uzsāka porcelāna leļļu ražošanu, un tās pastāvīgi savā starpā sacentās.
- Ir pazīstami trīs porcelāna leļļu tipi: no glazēta porcelāna, no baltā “Parosas” porcelāna, no biskvīta porcelāna.
- Kolekcionāru vidū puslellēm ir dažādi nosaukumi, piemēram, tējas lelle un lelle kafijas sildītājam Vācijā, adatu spilventiņa lelle Anglijā.
- Leģenda par puslellēm: lai nebūtu jāizmet dārga un mīla, bet sasista lelle, tai nolēma dot otru dzīvi, izveidojot puslellīti. Vēlāk radās ideja šādas lellītes ražot kā masu produkciju, veidojot atsevišķas detaļas – puslelles, krūšu tēlus, galviņas, rociņas un kājiņas.
- Ar puslellītēm rotāja dažādas lādītes, adatu spilventiņus un citus sadzīves priekšmetus. Tām šuva brīnišķīgus svārciņus-maisiņus, kuros dāmas savos buduāros slepeni glabāja dažādas lietišķas.
- Salona (buduāra) leļļu tips radās 19. gadsimta beigās Francijā. Modes mākslinieku ietekmē nelielas šūšanas darbnīcas sāka izgatavot lelles elegantas un krāšņos apģērbos, kuras nosauca par buduāra, salona vai dīvēna lellēm.
- Biskvīta porcelānu uzskata par visvērtīgāko materiālu leļļu izgatavošanai, jo tā matētā virsma un rozīgais dabīgās ādas tonis pastiprina līdzību ar cilvēku.
- “Minervas” lelles ir no celuloīda, tās 20. gadsimta pirmajā pusē ražoja Vācijas uzņēmums “Minerva”. Tās bija paredzētas plašam tirgum Eiropā un ārpus tās. Pēc Otrā pasaules kara tās vairs neizgatavoja, samazinoties celuloīda ražošanai drošības un izturības dēļ.

AVOTS: LIEPĀJAS 17.–19. GS. INTERJERA MUZEJS “HOIJERES KUNDZES VIESU NAMS”

Kurzemnieku erka amerikāņu dejās

✦ Ieva Vilmane, "Saldus Zeme"

Saldus novada Gaiķos notikušie līnijdejošu svētki "Lecam pa vecam, lecam pa jaunam" aprīlī bija liels notikums mazā ciemā. No otras puses – liecība procesiem par to, kā veidojas kultūras un sociālas saites lielā, bet valsts un pašvaldības redzeslokā reti nonākušā kopienā.

Pēc vairāku gadu pārtraukuma Gaiķu tautas nama līnijdeju kopa "Saivas" un tās vadītāja Laimdota Saulgrieze sapulcināja aptuveni 80 līnijdejošu no Saldus novada Lutriņiem un Zirņiem, Dienvidkurzemes novada Kazdangas un Aizputes, Talsu novada Spāres, Dobeles novada Kaķeniekiem, Tukuma novada Irlavas, kā arī no Kuldīgas, Ķekavas un Rīgas. Laimdota Saulgrieze man ieminējās, ka sadraudzības pasākumi līnijdejošajiem veido sezonas pamatrakstu, bet nozīmīgākos akcentus saliek sacensības un meistarklases.

Namamāte pastāstīja: "Sarīkot sadancošanu pamudināja tas, ka šādi pasākumi notiek visur. "Saivas" ierasti brauc kopā ar Zirņu "Soli soli" un "Lutriņu lustīgajam kurpītēm", jo visbiežāk tiek tikai pāris deju tautu no katra kolektīva; kopā sanākam paliels bariņš. Mums sezona ir darbīga, jo iesaistāties arī vietējos pasākumos. Ir gandarījums, ka pagājušajā vasarā Saldus novada dienās sarīkojām Latvijas līnijdejošu saietu. Šovasar "Saivas" ļoti gaida Gaiķu pagasta 465. jubilejas svētkus. Lielu darbu ieguldījām, lai decembrī ar uzvedumu "Kaķīšu dzirnaviņas" nosvinētu mūsu kopas 15. jubileju."

Aptuveni pirms 25 gadiem Latvijā par modes kļūva deju tautas veids, kurā brīvi virknē valša, tango, kantri, hiphopa, visdažādāko tautu danču un citu deju soļus.

Tolaik Saldus novadā nebija pagasta, kur neatrastos kāds aizrautīgs līnijdejošais. "Manā pirmajā nodarbībā Jaunlutriņos bija 68 cilvēki!" Laimdota aizvien brīnās. Cilvēkus piesaistīja demokrātiskums – nebija jādejo pa pāriem, vecumam un pieredzei nebija nozīmes. Starp citu, tā aizvien ir – "Saivu" sadancošanā vienlīdz nozīmīgi bija gan Kuldīgas "Jautrie zābaciņi", kas izaudzinājuši vairākus pasaules čempionus, gan Kaķenieku seniores, kas pirmās horeogrāfijas apguva iepriekšējā sezonā.

SALDENIEKUS REDZ, KULDĪDZNIĒKUS – NE

"Saivu" dalībniecēm, tāpat kā Dziesmu svētku tradīciju kopējiem koros, deju un folkloras kopās, orķestros, ansambļos un pārējos kolektīvos, ir prāvi izdevumi par transportu, skatuves tērpiem, vadītājas profesionālo pilnveidošanos. Atšķirībā no daudzām pašvaldībām Saldus novada līnijdejas atzītas par amatiermākslas veidu, tāpēc "Saivām" nav jāmaksā ne par mēģinājumu telpām, ne arī par vadītājas darbu. Kolektīvam ik gadu piešķir 800

IEVAS VILMANES FOTO

Līnijdejoši Gaiķu tautas namā pārstāv klasisko kantri deju. Daudzi iepazīstināti arī ar moderniem atvasinājumiem, tāpēc pat mazos lauku klubos orientējas pasaules tendencēs.

Pa pāriem, solo, grupās... – līnijdejai variāciju netrūkst.

Gaiķu "Saivas" un Lutriņu "LLK jeb Lutriņu lustīgās kurpītes" un abu kolektīvu vadītāja Laimdota Saulgrieze (otrajā rindā pirmā no labās).

eiro, un summa aprēķināta pēc vienotas formulas. Uz pašvaldības labvēlību norāda arī līnijdeju pasākumu iekļaušana kopējā notikumu afišā.

Citviet tā nav. Piemēram, Latvijā viens no lielākajiem līnijdejošu klubiem "Jautrie zābaciņi" reģistrēts Kuldīgā, darbību izvērsis arī otrpus Daugavai, taču nacionālajā kultūras datu portālā "Kulturasdati.lv" nav minēts. Ne ziņas arī par līnijdejošajiem Ventpīlī un Liepājā, tāpēc jāsecina, ka oficiālajā kultūras datu vietnē norādītie 13 kolektīvi Kurzemē nebūt nav vienīgie.

Situācija, iespējams, mainīsies – pieļauj "Jautro zābaciņu" vadītāja Irita Grīnberga. Aprīļa sākumā Rīgas valstspilsētas pašvaldības Labklājības departaments izsludināja iepirkuma konkursu līnijdeju nodarbībām. Ja Latvijas tradicionālajai kultūrai svešādo deju veidu pamanījuši lēmumu pieņēmeji un naudas dalītāji galvaspilsētā, varbūt tas notiks arī citviet.

"Savas pašvaldības acīs esam biedrība, nevis amatiermākslas kolektīvs. Kuldīgas novada pašvaldības izsludinātājos

konkursos mūsu biedrība visbiežāk saņem noraidījumu vai daļēju atbalstu. No otras puses, no pašvaldības gana bieži saņemam zvanu, jo līnijdejošu priekšnesums iederētos sporta svētku atklāšanā, pagasta svētkos, koncertā vai citā pašvaldības pasākumā. Neatsakām," stāstīja I. Grīnberga. Citādi kuldīdžniekiem klājas "forši, jo līnijdejas deju visās vecuma grupās, arī bērdārziņos, pirmo gadu mums ir kolektīvs Kuldīgas novada Bērnu un jaunatnes centrā". Kaimiņiem vislielākos izaicinājumus rada šauras telpas. Daudzviet pietiek vietas tikai dažiem deju tautu, bet ne grupu deju un tiem, kas gatavojas starptautiskām sacensībām.

RĪKO PASAULES RANGA SACENSĪBAS

"Jautro zābaciņu" vadītāja uzņēmusies virsvadību par visiem Saldus novada līnijdejošajiem, tāpēc Iritas rokās ir arī saldenieku sezonas kulminācija maija pēdējās divās dienās Valmierā. Kluba ikgadējā olimpiādē "Rīgas kauss" pirmo reizi būs arī kvalifikācijas sacensības

pasaules čempionātam. Eiropā ir vien septiņas valstis, kurās tādas rīko; lai deju tautu nokļūtu čempionāta galotnē Amerikā, jāpiedalās vismaz trijos posmos.

"Valmierā būs sacensības, meistarklases, sadejošana un paraugdemonstrējumi, ieradīsies pasaules līmeņa dalībnieki un tiesneši," I. Grīnberga priecājas par sacensību augsto raudzi. "Mums dota liela iespēja, taču jāatzīst, ka ar organizēšanu neiet viegli... Ir 14 gadu pieredze, rīkojot "Rīgas kausu", bet nu mums jāpakāpjas daudz augstāk, turklāt amerikāņiem atšķiras izpratne par naudu un daudz ko citu. Mūsu klubs, salīdzinot ar viņu organizācijām, ir mazs un nabadzīgs, bet vērienu gribam. Meklējam atbalstu visos virzienos."

Latvijas nodokļu sistēma diemžēl neraiša interesi ziedot. Iritai daudz vieglāk būtu Lietuvā, jo tur ikviens iedzīvotājs drikst pusotru procentu no ienākuma nodokli ieturētās summas novirzīt paša izraudzītai nevalstiskajai organizācijai. Pašlaik "Jautro zābaciņu" lielākais resurss ir brīvprātīgais darbs. ■

Mūzika

- ◊ 1. maijā kultūrvietā “Pegaza pagalms” notiks labdarības koncerts, kurā Liepājas Zelta koris aicina ikvienu apvienoties kopīgam mērķim – palīdzēt bērnu atbalsta centrā “Dzintari” esošajiem bērniem, kuri palikuši bez vecāku gādības. Ieeja pasākumā par ziedojuumiem.
- ◊ 2. maijā koncertzālē “Lielais dzintars” izskanēs “Raimonds Pauls. Koncertstāsts “Maestro””. Atzīmējot komponista 90. jubileju, uz skatuves apvienosies Latvijas Radio koris un reģionālo koru dziedātāji, Latvijas Radio bigbends un kamerorķestris “Sinfonietta Rīga” diriģenta Sigvarda Kļavas vadībā, pianisti Matīss Žilinskis un Rihards Plešanovs, kā arī aktieris Artūrs Skrastiņš un dziedātājs Daumants Kalniņš.
- ◊ 2. maijā Pastendes kultūras namā Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienai veltīts tautas deju uzvedums “No paaudzes paaudzē”.
- ◊ 3. maijā Sabiles kultūras namā notiks koncerts “Zeme zeļ, zeme plaukst” ar vietējiem kolektīviem un viesmāksliniekiem.
- ◊ 4. maijā Talsu Kultūras centrā koncertā “Atziedi, dvēsele” izskanēs Ziemeļkurzemes kamerorķestra melodijas un Tukuma Raiņa Valsts ģimnāzijas jauktā kora un solistu balsis.
- ◊ 8. maijā Laucienes kultūras namā – Nacionālo bruņoto spēku Štāba orķestra ansambļa Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienai veltīts koncerts.
- ◊ 9. maijā Vandzenes tautas namā aicina Talsu pamatskolas zēnu kora svētku koncerts “Māmiņa un Latvija, divas manas pasaules!”.
- ◊ 12. maijā Brocēnu Kultūras centrā un 13. maijā Saldus novada Ezeres kultūras namā komiķa Riharda Čerkovska jeb Ekharta Kūpa stāvizrāde “Patiesība par vīriešiem un sievietēm”.
- ◊ 15. maijā Laucienes kultūras namā – koncertprogramma “Mīlas karbunkulis”. Piedalās aktieris Kristians Kareļins, pianists Anatolijs Livča, pie bungām Uģis Krūskops.
- ◊ 16. maijā Talsu Kultūras centrā būs sirsnīgs un pavasarīgs senioru deju kolektīva “Draudzība” un draugu kolektīvu koncerts “Talsi dziedoni”.
- ◊ 16. maijā Liepājas koncertzālē “Lielais dzintars” Liepājas Simfoniskais orķestris noslēgs 145. koncertsezonu. Pasaules pirmatkaņojumu piedzīvos Andra Dzenīša Dienvidu koncerts metāla sitaminstrumentiem un orķestrim, kur solista lomā uzstāsies Guntars Freibergs. Programmā skanēs arī vācu izcelsmes angļu komponista Frederika Deliusa skaistā operas interlūdijs “Gājieni uz paradīzes dārzu” un viens no romantisma laikmeta nozīmīgākajiem simfoniskajiem darbiem – Johanna Brāmsa Pirmā simfonija.

◊ 23. maijā koncertzālē “Lielais dzintars” programmā “Īru mūzikas dzīres” viesosies etnoviolnieks Mārtins Heizs ar savu jaunāko apvienību “The Common Ground Ensemble”, piedāvājot klausītājiem iespēju sajūst īru tradicionālās mūzikas dvēseli – godinot Īrijas muzikālās saknes un vienlaikus svinot tās pasaules tvērumu.

◊ 26. maijā koncertzālē “Lielais dzintars” notiks komponista Imanta Kalniņa 85 gadu jubilejai veltīts vērienīgs koncerts “Imantam Kalniņam – 85. Vīrs galvas mūžīgs Piena ceļš”. Īpašajā svētku reizē uz skatuves satiksies viņa mūzikas interpreti: grupas “Turaidas Roze”, “Autobuss debesīs”, “Raxtu Raxti”, “Menuets”, mūziķis Jānis Strazdiņš, aktieris Artūrs Skrastiņš, dziedātāja Aleksandra Špicberga u.c. mākslinieki, kā arī Liepājas Simfoniskais orķestris diriģenta Andra Veismaņa vadībā.

◊ 29. un 30. maijā Rojas svētkos varēs piedzīvot daudzveidīgu kultūras programmu visām paaudzēm un gaumēm. Uzstāsies Inese Ērmāne, Havjers Fernandess un ģitārists Aleksandrs Kuzmins ar jauno programmu “Savijušies”, bet vasaras sezonas balli iegriezīs grupa “Apvedceļš”.

◊ 30. maijā Saldus novada Vadakstes muižā Ceriņu dārza svētki. Programmā: Mazie dziesmu svētki ar Saldus novada vokālajiem ansambļiem un grupu “Diapazons”, gleznošanas meistarklases, Jāņa Moiseja koncerts, mājražotāju tirdziņš.

◊ 30. maijā Kalnsētas parkā “Saldus šlāgermaratons”. Koncertēs Andris Baltacis, Jānis Paukštello, Roberts Ošiņš, Santa Kasparone, Heinrihs Kalvītis, grupas “Tērvete”, “Dobeles zemessargi” un citi. Balli spēlēs grupa “Galaktika”.

◊ 31. maija rītā pie Cieceres ezera skatu torņa tradicionālā ezera modināšana kopā ar dziedātāju Atvaru.

Māksla

- ◊ No 4. līdz 29. maijam Rojas Kultūras centrā skatāma Igaunijas Gleznotāju asociācijas izstāde “Draudzības Viļņi”.
- ◊ No 10. maija Jāņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejā izstāde “Lielo formu meistars Andrejs Ķīgelis”. Saldus novadnieka personalizstāde atsauc atmiņā 60.–80. gados spilgtu, drosmīgu un novatorisku mākslinieku Latvijas keramikas ainavā.
- ◊ Līdz 10. maijam Rojas Jūras zvejniecības muzejā apskatāma fotogrāfa Āra Krauzes fotogrāfiju izstāde “Stāvvads”.
- ◊ Līdz 20. maijam Valdemārpils Tūrisma informācijas centrā apskatāma Lienes Fridrihsones fotoizstāde “Saullēkts četros gadalaikos”.

Citas lietas

- ◊ 1. maijā Piejūras brīvdabas muzejā Ventspilī apmeklētājiem būs pieejamas Kurzemes piekrastes 19. gs. zemnieku un zvejnieku viensētas. Katrā saimniecībā apmeklētājus gaidīs darbošanās – varēs uzzināt ko jaunu par senajiem sadzīves paradumiem un dzīves ritumu Kurzemes zvejniekiem. No 1. maija arī sāks rosīties vienīgā Baltijas valstīs kursējošā vēsturiskā (1916. g.) šaursliežu dzelzceļa platuma tvaika lokomotīve ar pasažieru vagoniem, kas mīļi tiek saukta par Mazbānīti. Katrā braucienā apmeklētājiem būs iespēja uzzināt vēsturiskos faktus par to, kā radās un attīstījās šaursliežu dzelzceļš Kurzemē.
- ◊ 4. maijā Liepājā orientēšanās spēle visai ģimenei “Liepājas pēdas Latvijā”.
- ◊ 17. maijā koncertzālē “Lielais dzintars”, “Pieturā”, notiks Jāņa Šipkēvica autobiogrāfijas “Ar dziesmu par dzīvi” prezentācija. Tas ir dzīvs, atklāts un unikāls dzīvesstāsts, kas nesaraujami ieausts Latvijas pēdējo septiņu desmitgažu vēsturē. Grāmatā autors aicina lasītājus neparastā ceļā cauri savai padomju laika bērnībai Liepājā, Atmodas gadiem un valsts pārmaiņām līdz personīgajiem panākumiem un karjeras augstākajiem punktiem.

Teātris

- ◊ 2. maijā Rojas Kultūras centrā – Aleksandra Guzenko stāvizrāde komēdija “Jūtu impērija”.
- ◊ 2. maijā Vandzenes tautas namā skatītāji ielūgti uz K. Valdemāra Talsu teātra viesizrādi traģikomēdijai “Sveiks, nelaiķi!”.
- ◊ 2. un 3. maijā Liepājas teātrī viesosies Latvijas Nacionālais teātris ar izrādēm “Tik mīla vien” un “Ods”.
- ◊ 4. maijā Rojas Kultūras centrā Mikus Krastiņa jauniešu teātris izrādīs dramēdiju divos cēlieņos “Dzelzs Magnolijas”.
- ◊ 4. maijā Dundagas pilī notiks Vānes amatiereteātra izrāde “Cerību ēnā” pēc Rūdolfa Blaumaņa noveles “Nāves ēnā” motīviem.
- ◊ 9. maijā Kolkas tautas namā – amatiereteātra “TeRada” izrāde “MOP”.
- ◊ 9. maijā Lubes kultūras namā varēs noskatīties amatiereteātra “Atspulgs” pirmizrādi “Ziediņš gatves galā”.
- ◊ 11. maijā Pastendes kultūras namā viesojas Latvijas Leļļu teātris ar izrādi bērniem “Sapņu kuģis”.
- ◊ 16. maijā Laucienes kultūras namā – Rojas amatiereteātra viesizrāde “Kāzas Bazūnēs”.
- ◊ 15. maijā Tiņģeres muižā notiks amatiereteātra “Īve” pirmizrāde B. Zujānes lugai “Sarkanās kurbītes”.
- ◊ 23. maijā Liepājas teātrī pirmizrāde virtuves eposam “Kas var būt labāks par šo?”. Tas ir stāsts par slaveno pavāru Mārtiņu Rītiņu, par cilvēka dzīvi un ēdiena nozīmi tajā – no mātes piena līdz vakariņām dārgā restorānā, no ģimenes svētku galda līdz pasaules ietekmīgāko politiķu banketiem. Dramaturģe – Laila Burāne, līdzautori un izrādē piedalās: Rolands Beķeris, Gatis Malīks, Agnese Jēkabsons, Polina Čerņenoka, Mārtiņš Kalita, Santa Breikša, Armands Kaušelis, Valts Skuja, Kārlis Artejevs, Hugo Puriņš.

KURZEMES KULTŪRAS PIELIKUMS

Iznāk vienu reizi mēnesī.
Izplatīts kā reģionālo laikrakstu “Kurzemes Vārds”,
“Talsu Vēstis” un “Saldus Zeme” bezmaksas pielikums.

Kurzemes Vārds

Talsu Vēstis

Saldus Zeme

LAIKRAKSTS SALDUS NOVADAM

Projekta vadītāja un redaktore:
Anda Pūce, “Kurzemes Vārds”.
Kontakti: tālrunis 26436485, e-pasts anda@kurzemes-vards.lv.

Internetā pieejams mājaslapā
sz.lv, retalsi.lv un
reģionālajā portālā liepajniekiem.lv.